

A Kecskés László Társaság szakmai beszámolója a 2016-ös évről

Társaságunk kezdeményezésére az Országgyűlés 2012-ben Komárom polgármestere, Molnár Attila polgármester, akkori országgyűlési képviselő indítványára nyilvánította a felvidékről kitelepítettek emléknapijává április 12-ét, az első szervezett szállítmányok indulásának időpontját. Immár lassan 15 éve, hogy Társaságunk megemlékezik a felvidéki kitelepítésekről, mindezt 2010 óta az önkormányzattal közösen tesszük. Április 9-én a Monostori erődben idéztük fel a múltat.

A rendezvényen a 2012-es országgyűlési határozat megszületésének körülményeit vázolta **dr. Molnár Attila** polgármester. Térségünk országgyűlési képviselője, **Czunyiné dr. Bertalan Judit** és **dr. Völner Pál államtitkár** mellett jelen volt a rendezvény idei díszvendége, Észak-Komárom városának polgármestere, **Stubendek László** is.

A Monostori erőd zsúfolásig megtelt Klapka-termében Máté László dél-komáromi esperes és Elek László észak-komáromi plébános az egyházak nevében áldotta meg a megemlékezést.

Az 1945 májusa és októbere között hatályba léptetett a kassai kormányprogramban meghirdetett, és ma is érvényben lévő Benes-dekrétumok a magyar és német lakosságot tették felelőssé a háborús bűnökért, Csehszlovákia akkori széthullásáért: a nem-szláv népeiséget megfosztották állampolgárságától, vagyonától és állásától. Több mint 200.000 magyar kényszerült elhagyni tehervagonokban az akkori Csehszlovákia területét, javait kényszerűen hátrahagyva. A törvényeket a szétváló, majd az Európai Unióhoz csatlakozó cseh és szlovák állam – egyes rendeletek kivételével – megőrizte jogrendjében, s 2007-ben az utódállamok még azt is elérték, hogy azok az Európai Unión belül is hatályban maradhassanak.

A kitelepített magyarokat szállító első szerelvény 1947. április 12-én, az utolsó 1949. június 5-én indult, e két időpont között szinte naponta vitték a kijelölt családokat, összes ingóságukkal együtt, Magyarországra. Elsőként Baranyába és Tolnába irányították a magyarokat, akik idővel visszakerültek Komáromba, „hogy legalább a szülőföldjükhez közel legyenek”. A Szovjetunió teljes támogatását élvező Csehszlovákia a párizsi békekonferencián még azt is el akarta érni, hogy 400 ezer magyart „reszlovakizáljanak” és a lakosságcsere után megmaradt mintegy 200 ezer magyart is egyoldalúan áttelepíthesse, de ez a nemzetközi közvélemény nyomása miatt megghiúsult.

Fehér István észak-komáromi pedagógus családjának megrázó históriáját ecsetelte hallgatóságának: úgy fogalmazott, sokkal rosszabb sors jutott azoknak, akiket deportáltak a cseh területekre, a kitelepített német családok helyére beköltöző cseh gazdákhöz, akik több éven át rabszolgaként, embertelen körülmények között dolgoztatták őket. Családjának tagjai csupán 6 és fél év után kerültek vissza Bátorkeszire. A felvidéki tanár felidézte a korabeli csehszlovák államelnök, **Klement Gottwald szavait: „kitepítés nem pénz, csak tehervagon kérdése!”**

Czunyiné dr. Bertalan Judit, a térség országgyűlési képviselője azt emelte ki, hogy nem elég, ha a felnőtt lakosság emlékszik ezekre az időkre, mivel több generáció nőtt fel úgy, hogy nem, vagy sok esetben rosszul ismerik a magyar történelem e szomorú fejezetét. Utalt dr. Molnár Attila szavaira, amikor hangsúlyozta, hogy emlékezni nemcsak kötelesség, hanem felelősség is!

Dr. Völner Pál, az Igazságügyi Minisztérium államtitkára az akkori politikai döntések kegyetlenségéről szólva kiemelte: a magyar kormány néhány hónappal ezelőtt ismét napirendre vette a felvidéki kitelepítettek kárpótlását és igyekeznek méltányos megoldást találni. Az ügyön az igazságügyi tárca dolgozik. Az államtitkár emlékeztetett arra, hogy a Rákosi-rendszer annak idején a nemzetközi egyezményekben lemondott a kitelepítettek számára járó kárpótlásról, és szerinte az Európai Uniótól nem várhatjuk a kérdés megoldását. A politikus kiemelte: a felvidéki kitelepítetteket sors kovácsolta összetartó közösséggé és emléküket a komáromi Kecskés László Társaság emelte országos jelentőségűvé.

Az emlékezők hallhatták Farkas Béla, kitelepített családból származó tárogatóművész előadását és megrendülten hallgatták végig a Stirber Lajos karnagy irányította észak-komáromi Gaudium vegyeskar énekszámait

A rendezvény a Monostori Erőd falán álló kitelepítési emlékmű megkoszorúzásával ért véget.

A Kecskés László Társaság az utóbbi években emléktábla állítását kezdeményezte azokon a magyarországi és felvidéki településeken, ahonnan szerencsétlen sorsú honfitársaink származtak, illetve ahol tovább folytatták az életüket. A Felvidéken Martoson, Izsán, Hetényben és Bátorkeszin és Komárom-Szőnyben van már ilyen tábla a templomban. 2016-ban nagy fába vágtuk fejszénket, mert a magyarság egyik kultikus helyszínén, a Szent András Templomban kezdeményeztük emléktábla felállítását. Istennek legyen hála, hogy Elek László atya vállalta rendezvényünket, s közel 70 év után emléktáblát állíthattunk a benesi dekrétumok miatt meghurcolt magyarság emlékezetére és felhangozhatott a Szent András Templomban a Himnusz és a Szózat. Társaságunk névadójának, Kecskés Lászlónak szülővárosa a történelmi Komárom, ő és családja is elszenvedte a kitelepítést. Elmondhatjuk, hogy a szeptemberi rendezvény óta az emléktábla előtt több százan tisztelegtek már, mondhatjuk, zarándokhellyé emelkedhet a felvidéki magyarok körében. Az emléktábla felett az általunk felújított I. világháborús áldozatok táblája áll.

Dr. Molnár Attila, Dél-Komárom és Stubendek László, Észak-Komárom polgármestere vállalta a szeptemberi rendezvény védnökségét. A kettészelt város római katolikus atyái és református lelkészei, kórusai közreműködésének köszönhetően szívmengető, nívós rendezvényen együtt emlékezhetek a Duna jobb és bal partján élő, valamint a távolabbról érkező magyarok. Az ökumenikus istentiszteleten **Fazekas László, a Szlovákiai Református Keresztény Egyház püspöke** és **Kiss Róbert tb. kanonok**, észak-komáromi esperes-plébános szolgált, orgonán kísért Vadász Attila.

Fazekas László a közös emlékezés fontosságán túl hangsúlyozta: nem lehet büntetés nélkül vétkezni, népet tönkretenni, országot feldarabolni, emberek tízezreit földönfutókká tenni büntetlenül. „Reménységgel tölthet el bennünket az, hogy tovább forog a történelem kereke: egyszer lenn, másszor fenn. Erősödjünk a szeretetben, békességben éljünk!” – fogalmazott. Kiss Róbert a kitelepítéseket átélők emlékező soraiból is idézett. Megjegyezte: rengeteg családot érintett a magyarok kitelepítése, köztük az övét is.

Az istentisztelet és a Szózat közös eléneklése után következett az új emléktábla ökumenikus megáldása, melyen Kiss Róberten és Fazekas Lászlón kívül Elek László, korábbi helyi esperes-plébános, Máté László dél-komáromi református esperes, Nagy Attila Ákos szőnyi református lelkész és Milus Ferenc szőnyi katolikus plébános működött közre. A táblát Molnár Attila és Stubendek László polgármester leplezte le, díszörséget álltak a Komáromi Szekeresgazdák Hagyományörző Társaság tagjai.

Azután **Nagy Ferenc észak-komáromi versmondó** az ez alkalomra írt A jel című versét szavalta el.

Stubendek László polgármester a házigazdák nevében szólt a népes hallgatóságához. Köszönetet mondott a Kecskés László Társaságnak azért, hogy végre emléktábla hívhatja fel a figyelmet újkori történelmünk tragikus eseményére, továbbá a szép, méltóságteljes emléknep megszervezéséért és azért is, hogy ez a kulturális-hagyományörző egyesület évek óta törődik a felvidéki magyarsággal. „Lezárult-e már a kitelepítés?” – tette fel a továbbiakban a kérdést, a jobb megélhetés reményében önként külföldre települőkre utalva, s egyúttal hangot adva reményének: fiataljainak egyszer majd hazatérnek, hogy a Felvidéken, magyar közösségünk javára kamatoztassák tudásukat. Végül a jelenlevőket arra szólította fel, hogy „szívünkben is

építsük fel Isten templomát, s a Concordia Vegyeskarral együtt zengjük: Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában, hiszek egy isteni örök igazságban, hiszek Magyarország feltámadásában“.

A méltóságteljes emlékezés fényét emelte az észak-komáromi Concordia Vegyeskar (vezényelt: Stubendek István karnagy), a dél-komáromi Vox Femina Női Kar (H. Kemenes Vera vezényletével), illetve az Egressy Béni Alapfokú Művészeti Iskola gyermekkara (vezetője: Hozák Adrienn) magyarságtudat-erősítő koncertje. Hangulatfokozó ráadásként közösen elénekelt Örökség című dalukban, Gyulai István szerzeményében zengő hangon ígérték: „Megtanulom, megőrzöm, tanítom, továbbadom a szüleim nyelvét, a gyerekeim hangját, elkopni nem hagyom, elvenni nem hagyom...“.

Végül Komárom vezetői, az egyházi méltóságok, továbbá a Magyar Közösség Pártja (MKP) helyi és járási képviselői, valamint több civil szervezet, polgári társulás tagjai helyezték el koszorúikat az emléktáblánál, majd közösen elénekeltük a Himnuszot. Molnár Attila polgármester a Komárom jeles napján együtt emlékezőket távozáskor a Komárom – Helytörténet a kezdetektől napjainkig című, a Komáromi Klapka György Múzeum által nemrég kiadott könyvvel ajándékozta meg, s ugyancsak valamennyi résztvevő meghívást kapott a vár részét képező ún. Lőporosban zajló szeretetvendégségre.

A 2015. évben 1%-os felajánlásból származó bevételt egyházi emléktábla állításához használtuk fel.

Nemes Andrásné
kuratórium elnöke